

Til Stortingets næringskomite

Dato:
11. november 2022

Innspill til ESA-saken

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med over 98 000 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra tekniske og naturvitenskapelige fagområder.

Samarbeidet med ESA gir den norske romindustrien forutsigbare og langsiktige rammevilkår og viktig tilgang til ny kompetanse, høyteknologi og markeder. De europeiske romprogrammene er selve grunnmuren i norsk romindustri og sikrer at norsk romindustri er internasjonalt konkurransedyktig og i vekst.

Samarbeidet mellom norsk romfartsindustri og ESA er synlig i flere sammenhenger:

- For Kongsberg Satellite Services (KSAT) har samarbeid med andre europeiske aktører gitt tilgang til ny og innovativ kompetanse, teknologi, produkter og tjenester, samt gitt muligheten til markedsutvikling og -posisjonering for kommersielle leveranser.

KSAT vil gå glipp av disse mulighetene og heller ikke være attraktive å samarbeide med. Manglende deltakelse i disse programmene kan derfor bidra til å svekke konkurranseevnen internasjonalt, stagnasjon i den forretningsmessige utviklingen og nedbygging på sikt.

Videre risikerer man at KSAT ikke får noen rolle i Aeolus 2, ingen muligheter i PDGS for Explorer missions og ingen mulighet for å kunne være med i de første fasene for planlegging av neste gen Sentinels.

- Nammo omsetter for om lag 100 millioner kroner innen romfart (fordelt mellom utvikling og produksjon). Omsetningen er nesten proporsjonal med Norges bidrag til ESAs frivillige programmer. De er derfor svært avhengige av disse programmene.

Tidligere leveranser av separasjonsmotorer til Ariane 5 (som nå er erstattet med Ariane 6) er eksempel på hva programmene har betydd for dem.

Konkrete pågående prosjekter som Nammo jobber med og som mottar støtte fra ESA-programmene er utviklingen av et grønt væskebasert rakettdrivesystem for å erstatte hydrazin som drivstoff, komponenter for Ariane 6, VEGA-C (Roll and Attitude Control System, tenner for rakettdrivesystem og BSA) og utviklingen av en månemotor.

Norske aktører har brukt de frivillige programmene til ESA aktivt og Norge får igjen rundt fire kroner for hver krone som investeres. Norge får med andre ord igjen fire gangeren på sin deltakelse i ESA. Det vil være svært uklokt å ikke videreføre et slikt velfungerende samarbeid. Spesielt i det verdensbildet vi er vitne til i dag.

Dersom forslaget om å kraftig redusere Norges bidrag til ESA blir stående, vil dette få store negative ringvirkninger for hele romindustrien og den videre teknologiutviklingen.

For den nasjonale romindustrien vil dette resultere i svekket konkurranseevne internasjonalt og føre til at den kommersielle og teknologiske utviklingen av norsk romindustri stagnerer. Norske aktører vil bli mindre attraktive å samarbeide med og står i fare for at betydelige langsiktige kontrakter vil gå til europeiske konkurrenter i fremtiden. Det har vi ikke råd til.

Norsk romindustri er innovativ, fremtidsrettet og i vekst. Industrien sysselsetter over 1000 mennesker som leverer høyteknologi i alt fra oppskyting av raketter til nedlasting av satellittdata. Den industrielle verdikjeden innenfor romfart består av noen få større aktører, men det er viktig å påpeke at det under disse er en stor underskog av små og mellomstore aktører spredt over hele landet som jobber med utvikling av teknologi. Denne verdikjeden har det tatt år og utvikle. Risikoen ved at man reduserer innsatsen til ESA er at mange av disse vil forsvinne.

Nytteverdien er stor og nødvendig for vår felles sikkerhet og forutsigbarhet. Forslaget vil få alvorlige konsekvenser for nasjonal romkompetanse, sysselsatte og vår evne til å utnytte rommet til å ivareta nasjonale oppgaver knyttet til teknologi, bærekraft og sikkerhet. Blant annet brukes satellittdata til overvåkning av miljøutslipp, klimaendringer, ekstremvær, illegalt fiske, maritim skipstransport og skogkriminalitet i tropiske regnskoger. Dette er muliggjort med ESA-støtte. Videre engasjement er derfor avgjørende for Norge i arbeidet med å ivareta nasjonal sikkerhet og overvåkning av kritisk infrastruktur og de viktige nordområdene.

Tekna mener det er av avgjørende betydning at Norges bidrag til ESAs frivillige programmer videreføres på samme nivå som tidligere.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Line Henriette Holten

Generalsekretær